

Tapani Mäkisen kolumni Uusi Vantaa –lehteen 1/04

Kuvateksti:

Kansanedustaja, Vantaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Tapani Mäkinen haluaa turvata ennakkoluulottomin ratkaisuin vantaalaisten palvelutason.

Hokkus-pokkus-konstit eivät tuo Vantaalle palveluita

Viimeaikaisessa julkisessa keskustelussa on ollut esille pääkaupunkiseudun hallinnon uudistaminen. Aihe tuskin kiinnostaa normaalia rehellistä veronmaksajaa ja kaupunkilaista. On puhuttu seutuhallinnosta, maakuntahallinnosta ja pääkaupunkiseudun kolmen suuren kaupungin yhdistämisestä ja niin edelleen.

Poliittista munkkilatinaa on riittänyt, mutta harvemmissä puheissa on kiinnitetty huomio siihen, että hallintokaavioiden kanssa näpertely ei sinällään ratkaisen kansalaisten saamien palveluiden tasoa, laatua - saati sitten palveluiden määrää.

Perussyy siihen, että palvelut ontuvat voimakkaasti kasvavalla pääkaupunkiseudulla on se, että täältä valuu miljardeittain verorahoja muualle Suomeen. Ja tukea ei pääkaupunkiseudulle punamultahallitukselta heru.

Torniolainen alue- ja kuntaministeri Hannes Mannisen "hokkus-pokkus-tempu" pääkaupunkiseudun ahdinkoon on seutuhallinnon uudistaminen. Samalla ministeri osoittaa suurta ymmärryksen puutetta Suomen metropolialueen todellisista ongelmista.

Julkiset palvelut ovat tehottomia

Julkisten palveluiden tehottomuus eri sektoreilla on ollut jo pitkään tiedossa. Hyvää ja ammattitaitoista henkilöstöä ei tästä aina voi syyttää. Hallintoakin on toki uudistettava, mutta sen osuus budjeteista on loppujen lopuksi vain muutama prosentti.

Kysymys on myös asennemuutoksesta.

Avainkysymys on se, että yhteiskunta ei voi tuottaa palveluita, ellei sillä ole rahaa. Kuntatasolle rahoitus tulee yrityksiltä, kuntalaisten veroista, palvelumaksuista tai valtionosuuksista.

Verotuksen kiristäminen on kaikkein järjettömin rahoitusvaihtoehdoista. Se vie työmotivaation niiltäkin, joilla työhalukkuus tai työkyky on tallella. Miksi tehdä esimerkiksi ylitöitä, jos siitä ei juuri hyödy? Tai miksi lähteä kortistosta töihin, jos tulotaso ei siitä juurikaan nouse?

Verotuksen kiristäminen merkitsisi myös yritysten ja työpaikkojen siirtämistä pois Suomesta. Tämä vaarantaisi hyvinvointipalveluiden rahoituksen jatkossa todellakin uhkaavasti.

Palveluiden rahoitus on turvattava tavalla tai toisella ja palvelujen tuottamista on tehostettava. Tästä meillä on olemassa kansallinen yksimielisyys. Myös nykyisen hallituksen strategia-asiakirjan mukaan hallituksen tavoitteena on julkisen hallinnon ja palvelujen tuottavuuden kasvu ja tuottavuushyötyjen käyttö.

Uusia ennakkoluulottomia muotoja palvelutuotantoon

Kun kokoomus esitti hallituskaudellaan kotona tehtävästä työstä verovähennysten korottamista, niin erityisesti poliittinen vasemmisto heräsi vastustamaan ajatusta.

"Kokoomus ajaa piikayhteiskunnan paluuta", ilkuuttiin vasemmiston taholta.

Nyt kokemus on osoittanut, että kun verovähennyksen määrää nostettiin, niin aivan tavalliset ihmiset ovat työllistäneet niitä, jotka kokevat kotitöiden ja toisten palvelutyön mielekkääksi. Samalla työttömyyttäkin on kyetty parantamaan.

Esimerkkini mukaista uusajattelua tarvitaan laajemminkin. Miksi kaikkien palveluiden tulisi olla yhteiskunnan järjestämiä? Miksi emme luota kansalaisten omaan harkintaan ja siihen, että he osaavat itse valita sen, mistä palvelut hankitaan?

Suomalaisten mahdollisuuksia itse valita hyvinvointipalvelun tuottaja on jatkossa parannettava.

Tämä edellyttää kunnallisen palvelusetelin käyttöalan laajentamista nykyisestä. Tämän lisäksi on nostettava pienten lasten yksityisen hoidon tuen ja kotihoidon tuen tasoja sekä sairausvakuutuksen lääkäripalkkioiden taksoja. Palvelusetelien ja niihin rinnastettavissa olevien tukien tasoja on syytä korottaa, jotta kasvava osa palveluita tuotetaan nykyistä monipuolisemmin. Tämä oleellisesti vähentää julkisen sektorin kustannusten kasvua.

Ikärakenteen muutos vaikuttaa pysyvästi hyvinvointipalveluihin

Väestön ikärakenteen muutos jo yksin merkitsee sitä, että jatkossa sosiaali- ja terveystalouteen on käytettävä nykyistä selvästi enemmän rahaa.

Hyvinvointiyhteiskuntamme on suurien haasteiden edessä. Eläkeikäisten määrän kaksinkertaistuminen seuraavan 30 vuoden aikana lisää palveluiden käyttäjien määrää. Tällä hetkellä yli 65-vuotiaita on 770 000. Vuonna 2030 heitä arvioidaan olevan lähes 1,4 miljoonaa. Ikääntymisen aiheuttama muutos on Suomessa merkittävämpi kuin muissa EU-maissa.

Seniori-kansalaisten palveluiden yksityistämisestä on tapahtunut jo nyt laajalti. Esimerkiksi yksityiset palvelutalot tuottavat jo nyt tuhansille suomalaisille. Palvelutalojen asukkaat ovat tyytyväisiä ja yhteiskunta säästää rahaa.

Tavoitteeksi on asetettava sosiaali- ja terveystalouden laadun parantaminen sekä määrän lisääminen monipuolistamalla palveluiden tuotantotapoja. Laadun parantamisella pyritään siihen, että asiakastyytyväisyys lisääntyy. Kuntalaisilla on oikeus odottaa laadukkaita ja vaikuttavia sosiaali- ja terveystalouksia. Jotta palvelujen laatua ja vaikuttavuutta voidaan parantaa ja määrää lisätä, on niiden tuottamista tehostettava nykyisestä.

Tämä edellyttää nykyistä monipuolisempia palveluiden tuotantotapoja. Palvelujen laatua on vaikea mitata, jollei ole olemassa useampia palvelujen tuottajia, joiden välillä vertailu voidaan tehdä. Sama koskee myös hinnan vertailua. Useampien palvelutuottajien olemassaolo tarkoittaa palvelutuotannon markkinoiden syntymistä sekä palveluiden hinta-laatu -suhteella kilpailemista.

**Päävastuu jatkossakin
julkisella sektorilla**

Jatkossakin vastuu hyvinvointipalveluiden järjestämisestä on oltava julkisella sektorilla. Se valvoo palveluiden laatua, kerää verovaroin ja palvelumaksuin pääosan niiden rahoituksesta sekä turvaa kaikkien tarvitsevien mahdollisuuden saada laadukkaita palveluita.

Muutokset palvelujen tuottamisessa on luonnollisesti toteutettava hyvässä yhteistyössä kunnan henkilöstön kanssa.

Tämä voidaan toteuttaa kuntaliitoksin tai luomalla kuntien yhteisiä palveluiden hankintaorganisaatioita. Palveluiden tuotantotapojen monipuolistaminen edellyttää myös hyvin korkeaa laadunvalvontaa ja riskinhallintaa sekä vaikuttavuuden arviointia. Tästä vastuussa ovat erityisesti kunnat, lääninhallitukset sekä terveydenhuollon oikeusturvakeskus. Näiden välistä yhteistoimintaa laadunvalvonnassa on lisättävä.

Tapani Mäkinen
Kansanedustaja Kok
Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja